

GESLAAGDE AANVALSACTIES

Nederlandse torpedobootjagers die midden december aan *Admiral Layton's* vloot werden toegevoegd. Die vloot ageerde namelijk in het geheel niet tegen de Japanners maar beperkte zich er toe, dekking te geven aan de grote Britse convooien die naar Singapore onderweg waren. Vóór begin februari werden niet minder dan negen van die convooien via Straat Soenda (tussen Java en Sumatra door dus) naar Singapore begeleid. 'Achteraf beschouwd zou men', aldus Bezemer,

'kunnen volhouden dat aan deze convooien . . . teveel aandacht is geschonken . . . Ons eskader bijvoorbeeld was elders eveneens broodnodig en had misschien met succes op bepaalde punten tegen de aggressor kunnen worden ingezet. Laten wij er echter onmiddellijk aan toevoegen dat het . . . helemaal niet vaststaat dat het veel verschil zou hebben uitgemaakt, wanneer die enkele kruisers en jagers eerder ten tonele waren verschenen. De Japanners waren nu eenmaal aanmerkelijk sterker in die dagen . . ., vooral door hun overmacht in de lucht . . . Wij bezaten onvoldoende verkenings- en jachtvliegtuigen en deze handicap was . . . niet goed te maken.'¹

In tegenstelling tot de bovenwatereenheden bonden in december wèl de tien in de Zuidchinese Zee opererende Nederlandse onderzeeboten de strijd met de Japanners aan – wij vermeldden al dat de 'K 14' in de nacht van 23 op 24 december bij Kuching vier Japanse schepen torpedeerde van welke er twee zonken.

Er werden méér successen geboekt.

Op de rede van Kota Baroe werden op de avond van 12 december vier grote Japanse transportschepen getorpedeerd door de 'O 16' – zij zonken in ondiep water en werden vermoedelijk later gelicht en hersteld. Niet ver van Kota Baroe bracht de 'K 12' op dezelfde avond een kleiner Japans transportschip tot zinken en in de middag van de volgende dag een Japanse tanker. Voorts wist de 'K 16' op 24 december een Japanse torpedobootjager tot zinken te brengen. Tenslotte werd op 10 januari '42 in de Zuidchinese Zee een Japans vrachtschip getorpedeerd door de 'O 19'.

Anderzijds leden de Nederlandse onderzeeboten ook verliezen: de 'O 16' ging verloren door een mijnontploffing (het is vermoedelijk een Japanse mijn geweest) – slechts één opvarende, een kwartiermeester, wist zich te redden: na niet minder dan vijf-en-dertig uur gezwommen te hebben, kwam hij op een eilandje terecht vanwaar een prauw hem op Malakka aan land zette. De 'K 16' ging verloren doordat hij, daags na zijn geslaagde aanval op de Japanse torpedobootjager, bovenwater varende

¹ K. W. L. Bezemer: *Zij vochten op de zeven zeeën*, p. 257.